

Nizami Kino Mərkəzində “Bir ailə” bədii filminin təqdimatı olub

Martın 1-də Nizami Kino Mərkəzi və “Ədibin Evi”nin təşkilatçılığı ilə Mir Cəlal Paşayevin 110 illik və Qara Qarayevin 100 illik yubileyləri münasibətilə Azərbaycan mədəniyyətinin bu görkəmli xadimlərinin birgə ərsəyə gətirdiyi “Bir ailə” bədii filminin təqdimat mərasimi keçirilib.

AZƏTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva və mərasimdə iştirak edəblər.

**Azərbaycan
kinosunun tarixi
xalqımızın salnaməsidir**

Filmin nümayişindən əvvəl çıxış edən “Ədibin Evi”nin nümayəndəsi Elnur İmanbəyli bu mədəniyyət ocağının gördüyü işlərdən söz açıb. Deyib ki, son bir ildən artıq müddətdə “Ədibin Evi”nin fəaliyyətinin çox vacib bir hissəsini görkəmli ədib və alim Mir Cəlalin ədəbi və elmi irsinə dair materialları toplamaq təşkil edib. Bu məqsədlə “Ədibin Evi” Milli Arxiv İdarəsi, Milli Kitabxana ilə çox sıx işləyərək Mir Cəlalin səs yazılarını, əlyazmalarını bir araya gətirib oxucular və tədqiqatçılar üçün əlçatan etməyə çalışır. Bugünkü tədbir də bu mənada önəm daşıyır. Çünki Mir Cəlalin ssenari müəllifi olduğu “Bir ailə” filmi yenidən ictimaiyyətə təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqının icraçı katibi, əməkdar incəsənət xadimi Cəmil Quliyev ekran əsərinin ölkəmizə qaytarılması və bərpa edilməsi barədə danışib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin ötən əsrin 70-ci illərinin ortalarında kinematografçılarla görüşündə “Azərbaycan kinosunun tarixi xalqımızın salnaməsidir” fikrini xatırladan Cəmil Quliyev “Bir ailə” filmi bu gün bu salnaməni yaranan və yaşadan ekran əsəri kimi səciyyələndirib. O deyib: “Bu il “Bir ailə” filminin 75 illik yubileyidir. Bu yubiley çox əlamətdar bir

dövrə düşür. Bu il biz görkəmli ədib, alim, istedadlı pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin 110, böyük bəstəkar Qara Qarayevin 100, həmçinin Azərbaycan kinosunun 120 illik yubileylərini qeyd edirik. Bu tədbirlərlə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev müvafiq sərəncamlar imzalayıb.”

Fransa kinematografiyasının görkəmli xadimi Anri Lanqluanın “Filmlərin taleyi insanların taleyinə bənzəyir. Hər bir yaradılan filmin üzərində zamanın izi qalır. Filmlə yanaşarkən ona zamanın prizmasından baxmaq lazımdır” fikrini xatırladan Cəmil Quliyev “Bir ailə” filminin də bu qəbildən olduğunu söyləyib.

Bildirilib ki, film 2008-ci ildə akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə bərpa olunub. Azərbaycan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin köməyi ilə Rusiyadan gətirilmiş bu ekran əsəri hazırda Dövlət Film Fondunda saxlanılır.

Filmin çəkilişləri çox çətin dövrdə, İkinci Dünya müharibəsi illərində aparılıb. O zaman sovet rejissorları Qriqori Aleksandrov və Aleksandr İvanov Bakıya gəlmişdilər. Bakı Kinostudiyasında üç film - “Xəzər dənizçiləri” sənədli filmi, “Bir ailə” və “Sualtı qayıq T9” bədii filmləri çəkildi. Əfsuslar olsun ki, bu filmlərin ekranlara çıxmasına qadağa qoyuldu. Çünki bu filmlərdə Azərbaycan xalqının şu-

caəti, qəhrəmanlığı, Böyük Vətən müharibəsində qələbə qazanmaq naminə misilsiz xidmətləri tərənnüm olunurdu. Təbii ki, bu, Moskvada, Kremlə əyləşənlərin xoşuna gəlməmişdi. Ona görə də bu filmlərə qadağa qoyuldu.

**“Bir ailə”nin
əsas qəhrəmanı
Azərbaycan xalqıdır**

Filmin çox cəsarətli ekran əsəri olduğunu vurğulayan Cəmil Quliyev deyib: “Bu filmə heç bir şüar yoxdur. Filmin əsas qəhrəmanı Azərbaycan xalqı, onun fədakar övladlarıdır. Ekran əsərində çox maraqlı qadın surətləri də var. Onlar Azərbaycan qadınının vətənpərvərliyini, gücünü əks etdirir. Filmin bütün dramaturji quruluşu və bədii təsviri Mir Cəlal Paşayevin rəhbərliyi altında həyata keçirilib.”

Diqqətə çatdırılıb ki, bu filmə ilk dəfə Azərbaycan kinosunda kinosimfonizmdən istifadə olunub. Burada musiqi ilə təsvirin vəhdəti təməlini heyran qoyur.

“Sənət ölməzdir. Azərbaycan kinosunun uğuru olan bu filmin yenidən bərpa olunması və ekranlara çıxması sənətin ölməzliyinin təsdiqidir”, - deyə Cəmil Quliyev vurğulayıb.

Sonra filmin nümayişi oldu.

1943-cü ildə Bakı Kinostudiyası tərəfindən çəkilmiş bu film İkinci Dünya müharibəsində fəşizm üzərində qazanılan qələbədə Azərbaycan neftinin rolundan və xalqımızın vətənpərvərliyindən bəhs edir. Filmin ssenari müəllifi Mir Cəlal Paşayev, bəstəkarı Qara Qarayev, rejissorları Rza Təhməsi, Mikayıl Məmmədov və Qriqori Aleksandrovdur. Rollarda Xosrov Məlikov, Məziyyə Davudova, Lyubov Orlova, Hökümə Qurbanova, Mirzə Babayev və digərləri çəkiliblər. Film bəstəkar Qara Qarayevin kinoda ilk işidir.

nə yer verilməmişdi... Məsələnin kökündə həm də Azərbaycana qarşı müstəmləkəçi və qısqanc baxış dayanırdı. Elə Bakıya Qəhrəman şəhər adı verilməməsinin də səbəbi bu idi...

Film vahid süjet xətti ilə bir-birinə bağlı olan üç novelladan ibarətdir. Ekran əsərinin süjeti cəhəddə olan azərbaycanlı tankçı Nəcəfin birgünlük məzuniyyət zamanı aşiq olduğu Katya adlı rus qıza məhəbbəti ətrafında qurulub. Belə ki, əsgər yoldaşı yaxınlıqdakı şəhərdə tanış-bilişi olmayan Nəcəfə öz ev ünvanını verir. Nəcəf isə ünvanı səhv salır, başqa ailənin qapısını döyür. Ailə onun səhv gəldiyini bilsə də, üzünə vurmur, mehribanlıqla qarşılayır. Bir gündə Nəcəflə ailənin qızı Katya arasında sevgi bağı yaranır. Katya rolunu isə görkəmli aktyor Xosrov Məlikov ifa edib.

Naməlum şədevr

Sovet kinosunun ulduzlarından biri Lyubov Orlova xatırlayırdı: “Bakı qaçqınlarla dolu idi, almanlar isə artıq Krim, Rostovu alıb Qafqazın üzərinə yeriyirdilər. Biz isə Bakı Kinostudiyasından çıxmayaq gecə-gündüz çəkiliş aparırdıq”.

Kinoşünas Aydın Kazımzadə “Azərbaycan kinematografçılarını

kitabında filmə bağlı belə bir maraqlı faktı qeyd edib: “Çəkiliş zamanı səhnələrdən birində tankın partladılması lentə alınmalı idi. Rejissorun və Orlovanın xahişi ilə çəkiliş meydançasına hərbi hissədən tank gətirilir. Tankın çəkilişdən sonra hərbi hissəyə qaytarılacağı deyilir. Partlayış saxta olmalı, səhnəni müxtəlif nöqtələrdən dörd kamera çəkməli idi. Amma tank həqiqətən partlayır. Həyəcan signalı verilir və partlayış səsində yaxınlıqda yerləşən hərbiçilər gəlirlər. Bir göz qırpmasında çəkiliş meydanı əhatəyə alınır. Partlayış vaxtı dörd kameradan üçü işləmir. Çünki partlayışdan şok yaşayan operatorlar kameraları işə sala bilmirlər. Yalnız operator Koretski özünü itirməyib və çəkiliş davam etdirib. Beləliklə, cəbhəyə göndəriləcək tank məhv olub...”

Tanınmış kinoşünas Ayaz Səlayev filmə bağlı fikirlərini jurnalistlərlə bölüşərkən deyib: “Bir ailə” filmi naməlum şədevrdir. Bu, Azərbaycan kinosunda ilk filmidir ki, müstəqilliyin ab-havası duyulur. Bu da Mir Cəlal Paşayevin ssenarisində əsasında reallaşmışdır. “Bir ailə” Azərbaycanın son dərcə ləyaqətli övladlarının İkinci Dünya müharibəsində əvəzsiz rolundan bəhs edən filmidir. Bu gün bu filmin üzə çıxması çox əhəmiyyətlidir”.